

SKOGSKYRKOGRÅRDEN STOCKHOLM

UPPSTÅNDELSEKAPELLET

BYGGNADSHISTORISK INVENTERING
1995

STOCKHOLMS STADSMUSEUM

Pärm 4

INNEHÅLL

- 1** STADSMUSEETS FÖRORD
KYRKOGRÅRDSFÖRVALTNINGENS FÖRORD
SITUATIONSPLAN
- 2** INLEDNING
BAKGRUND
BYGGNADSHISTORIK
- 3** INVENTERINGSPROTOKOLL Kapellbyggnaden
- 4** INVENTERINGSPROTOKOLL Bisättningsbyggnaden
- 5** INVENTERINGSPROTOKOLL Väntrumsbyggnaden
- 6** INVENTERINGSPROTOKOLL Toalett- och vaktrumsbyggnaden
Obduktions- och svepningsbyggnaden
- 7** INVENTERINGSPROTOKOLL Kapellgården och kvarter 19
- 8** KÄNDA FÖRÄNDRINGAR OCH UNDERHÅLLSARBETEN
ENTREPRENÖRER, HANTVERKARE OCH KONSTNÄRER
- 9** RITNINGAR
- 10** ÄLDRE OCH NYA FOTOGRAFIER
- 11** URSPRUNGLIGA ARBETSBEKRIVNINGAR
- 12** FÖRKORTNINGAR
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

STOCKHOLMS STADSMUSEUMS FÖRORD

Under 1995 har Stockholms stadsmuseum på uppdrag av Stockholms kyrkogårdsförvaltning genomfört en byggnadshistorisk inventering av Skogskyrkogården i stadsdelen Gamla Enskede. Inventeringen har omfattat såväl byggnader som arkitektoniska inslag i landskapet, undantaget växtlighet, landskapsarkitektur och gravvårdar.

Föreliggande rapport behandlar Uppståndelsekapellet med tillhörande byggnader, kapellgård och kvarter 19. Rapporten innehåller byggnadshistorisk beskrivning, inventeringsprotokoll över interiör och exteriör, äldre och nyare ritningar, äldre fotografier samt fotodokumentation av dagens utseende. Äldre arbetsbeskrivningar har också bifogats.

Fotograferingen är utförd av Ingrid Johansson Wilken och övrigt inventeringsarbete av undertecknad. En stor del av arkivgenomgången har fil. kand. Petra Grömingar svarat för.

Stockholm maj 1996

Hedvig Schönback, antikvarie

INTRODUCTION

In 1912 the Stockholm City Council decided to acquire an available tract of land south of the Sandsborg cemetery for the purpose of laying out a new cemetery. The tract of land consisted of 85 hectares (later extended to 102 hectares) and was made up of a ridge of sand and gravel, clad with coniferous trees. It was necessary to plan the new cemetery in a manner befitting its use and to this end the City Council arranged an international architectural contest. The rules for this contest were as follows:

The basic plan must be clear, simple and efficient without sacrificing any of its artistic merits and without undue alteration of the natural contours of the existing landscape. Dignity must play an important role in the design. Details, such as the setting for and groupings should contribute to an attractive total impression of artistic value. The natural formation of the gravel pit should be used as far as possible in order to form valleys and glens.

The first prize was awarded to two thirty-year-old Swedish architects, Gunnar Asplund (1885-1940) and Sigurd Lewerentz (1885-1975). Their proposal "Tallum" was adopted almost in its entirety by the jury.

Work commenced in 1917 and the formal consecration of the cemetery and its first chapel, the Woodland Chapel designed by Asplund, took place in 1920. Soon this chapel proved to be too small and the City Council granted funds for the erection of a second one. This chapel, designed by Lewerentz and placed in the southern part of the area, was named the Chapel of Resurrection and was opened in 1925. In 1923 a service building was erected according to Asplund's drawings.

The stone wall surrounding the cemetery was part of the relief work carried out in the early thirties when there was a great amount of unemployment in the country. The stones for this were taken, for the most part, from the cemetery ground itself.

In 1935 the Cemetery Committee commissioned Asplund to draw up a plan for a chapel building and crematory just inside the main gate. The plans consisted of three separate chapels with common mortuary and crematory facilities. In front of the largest chapel the architect placed a colonnaded hall.

The construction was begun in 1937 and was completed in 1940. The three chapels were named the Chapel of Faith, the Chapel of Hope and the Chapel of the Holy Cross.

Near the hall is a water-lily pond and on the opposite side of it a catafalque was placed where outdoor services may be conducted. Between the chapels and the main entrance there are columbariums where the urns are kept in niches in the walls or in graves. A sculpture called "The Resurrection" was placed in the colonnaded hall.

The gentle slope of the hillside is accentuated by the softly sloping line of the buildings toward the grave sites and the main entrance. The chapels open out on an unbroken horizon where the Elm Hill created by Lewerentz underlines the character and importance of the landscape. The huge granite cross on the lawn outside the chapels is a gift from an anonymous donor and is designed by Asplund.

From the very beginning it was obvious that Stockholm's Woodland Cemetery would become an artistic masterpiece. This ambition signified the development of the cemetery during the mid

war period, which generations of architects from all over the world have acknowledged through their pilgrimages there.

I am sure that many designers - architects and artists - have wanted to create such a cemetery but perhaps no one has succeeded as well as Mr Asplund and Mr Lewerentz.

Undoubtedly, many ambitious politicians and officials have wished to contribute to the last farewell place, more beautiful than anything else.

Like other great artistic works, the cemetery is interesting for description and analysis and gives rise to existential questions how to visualise the meeting between Life and Death.

The architects have successfully created both a biblical and a Nordic landscape with a feeling of beauty and eternal signs beyond the common daily life. Here the beauty is not only for experts, but for everyone who visits the cemetery.

The local nature and landscaping are the most important and the design of single buildings and details are subordinated to the whole in a subtle way. But there is architecture with the participant of human beings - the participant in processions, in easy walks on woodland paths and in contemplation and prayer in the pine wood, at meditation groves or in the chapels. All places where the beauty of landscape, buildings and rooms can scatter the sorrow.

Also the final important works, the interior decorations of the three last chapels, received a high artistic level, for example the fresco of the Chapel of the Holy Cross, the mosaic of the Chapel of Hope and the stucco of the Chapel of Faith.

The construction of the Woodland Cemetery began during World War I and the triple chapel complex with crematoria was finished in 1940.

Now afterwards we can declare that the high architectural, cultural and aesthetic standards were based on the ambition of the politicians, administrators, architects and artists. And we can learn a lot from the "Woodland Cemetery history".

But how is it today? Can we, who now are responsible for the maintenance of the Woodland Cemetery stand up for the genuine ideals? Do we understand that necessary additions and modifications must be done with special insight? During the construction of the plant the architects designed water-taps, water basins and information screens as natural details and parts of the whole. And have we the knowledge and resources for assuring the long-life, but not eternal, pine wood from loosing its overwhelming impression upon the landscape? Undoubtedly we can be pessimistic sometimes when the economic realities are inconsistent with the requirement of aesthetic quality.

In order to, as long as possible, assure the necessary specific cultural and aesthetic knowledge the City Museum of Stockholm (Stockholms stadsmuseum) has been running an investigation and documentation work including all documents of decision, descriptions and drawings connected with the Woodland Cemetery. That administrative material will also serve as a foundation of guidelines for conserving and restoring works.

The Stockholm Consult (Stockholm Konsult) has made a pure maintenance and restoring plan mainly for the buildings.

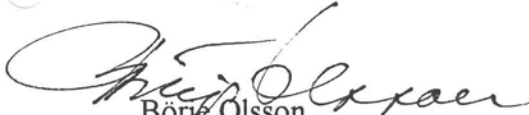
At the same time, work was going on by the Bureau of Water Construction - Society Plans Ltd (VBB Samhällsbyggnad AB) to produce a woodland caretaking plan. The base for that was a graduation work for M.S. in Landscape Architecture from 1988 named "*The Woodland Cemetery - Tallum advanced in years - History, Goals and Management of the Pine Wood.*"

A pure maintenance guidance is being produced, founded on new aerial photographs and other documents. All the information will be digitalised and later on computer represented as texts, maps and pictures. The main aim is to get a useful pattern for continuing the replanting of pine trees.

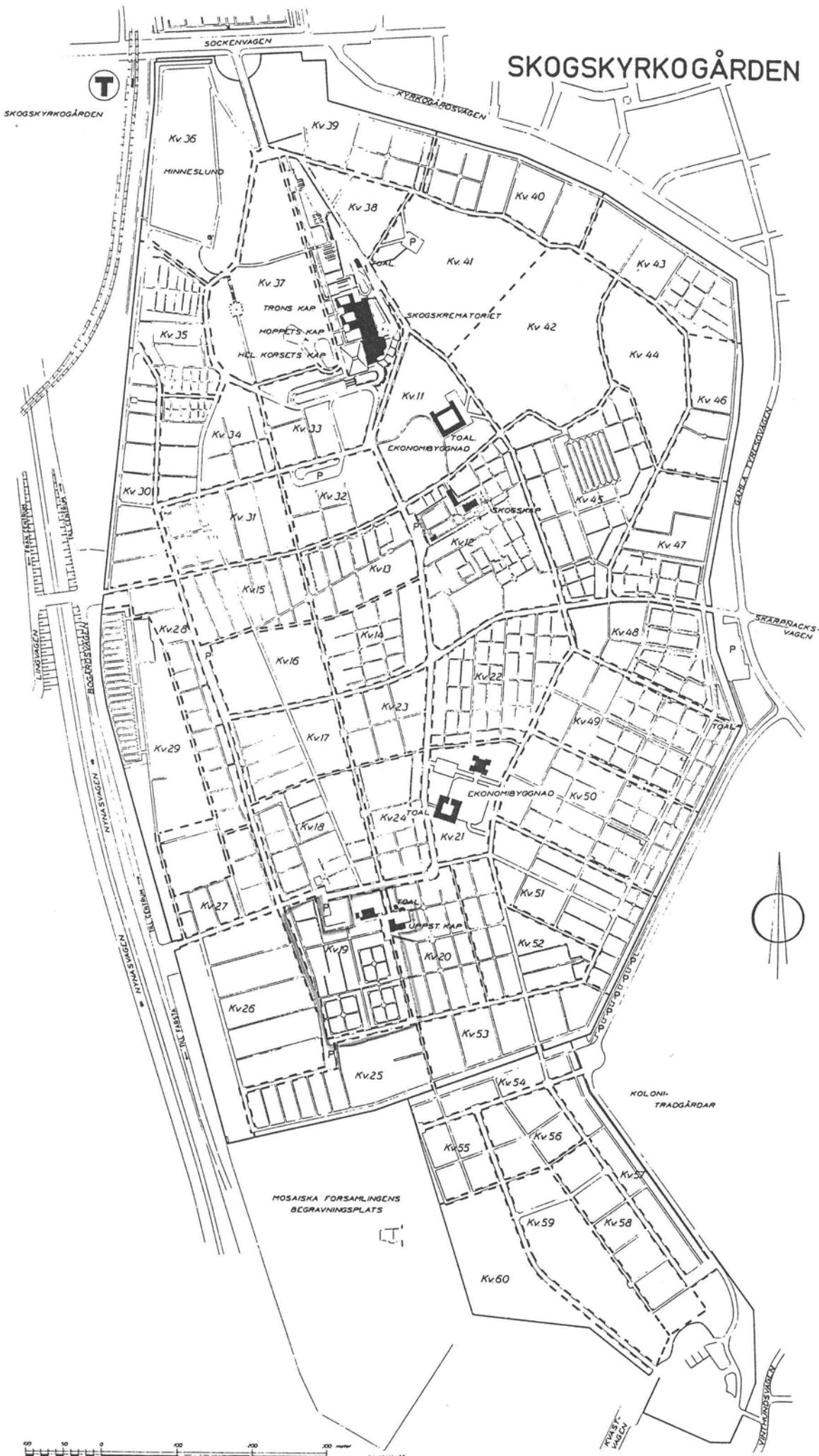
The Stockholm County Administration (länsstyrelsen i Stockholms län) has financed the work above in 1995.

From December 1994 The Woodland Cemetery is inscribed on the World Heritage List and because of that protected by the World Heritage Convention (UNESCO 1972).

Stockholm May 1996

Börje Olsson
The Cemetery Administration

SKOGSKYRKO GÅRDEN

INLEDNING

Skogskyrkogården utgörs av ett idag drygt 100 hektar stort område inom stadsdelen Gamla Enskede i Stockholm. Ursprungligen omfattade begravningsplatsen knappt 80 hektar huvudsakligen skogbeväxt mark med en nord-sydlig grusås i väster. När Stockholms stad förvärvade området 1904, låg i den nordligaste delen tre grustag och genom skogen gick de båda landsvägarna mot Tyresö och Dalarö.

1912 beslutade stadsfullmäktige efter flera års diskussioner att här anlägga den nya södra begravningsplatsen, och därigenom säkra tillgången på gravmark för lång tid framåt. Det aktuella området låg söder om den befintliga Sandsborgskyrkogården, även kallad Södra begravningsplatsen, som invigdes 1895.

Planeringen av området var resultatet av en internationell arkitekttävling 1914-1915, där kontinentala, framför allt tyskt inspirerade, formideal för begravningsplatser slutligen uppmärksammades i Sverige. De nya strömningarna byggde på ett mindre tuktat landskap än vad som dittills varit förhärskande inom kyrkogårdsarkitekturen. Den naturliga skogsmiljön sattes istället i centrum och så långt det var möjligt försökte man bevara växtligheten och ersätta raka vägar och rätvinkliga gravkvarter med en arkitektur som var mer topografiskt följsam.

De vinnande arkitekterna i tävlingen var Gunnar Asplund (1885-1940) och Sigurd Lewerentz (1885-1975), som tillsammans hade utformat det mest "naturliga" av de 53 tävlingsbidragen. Skogskyrkogården anlades sedan etappvis, med början 1917, och under många år framöver var de båda arkitekterna sysselsatta med detta arbete. Begravningsplatsen och det första kapellet, Skogskapellet, ritat av Asplund, invigdes 1920. Uppståndelsekapellet av Lewerentz togs i bruk 1925 och den tredje byggnaden, Skogskrematoriet - med Trons kapell, Hoppets kapell och Heliga Korsets kapell - ritades av Asplund och blev färdig 1940. Därtill kom också en ekonomibygnad, som uppfördes 1923 efter Asplunds ritningar. Fram till mitten av 30-talet var de båda arkitekterna också sysselsatta med att utforma begravningsplatsens landskap. Denna uppgift tillföll främst Sigurd Lewerentz, men Gunnar Asplund bidrog också med förslag och synpunkter.

Skogskyrkogården blev tidigt ett mycket uppmärksammat arkitektoniskt verk, både inom och utom Sverige; den noggrannhet och omsorg, som arkitekterna ägnade platsen, gav den en framskjuten plats i arkitekturhistorien.

1987 förklarades Skogskyrkogården av riksantikvarieämbetet vara ett område av riksintresse för kulturminnesvården. Efter nominering 1989 fördes Skogskyrkogården i december 1994 upp på Unescos världsarvslista och betraktas därmed som ett kulturhistoriskt arv av mycket stor betydelse för världen. I motiveringen till utnämningen framstår sambandet mellan de byggnaderna och det omgivande landskapet, med både bibehållen naturlig skog och mera bearbetade partier, som särskilt viktigt.¹

I sin egenskap av begravningsplats lyder Skogskyrkogården under kulturminneslagens fjärde kapitel, vilket i korthet innebär att förändringar inte får ske utan länsstyrelsens tillstånd.

Inventeringen

Under sex månader 1995 inventerade och fotograferade Stockholms stadsmuseum byggnaderna och landskapet på Skogskyrkogården. Detta innebar en genomgång, både exteriört och interiört, av de fyra byggnaderna Skogskapellet, ekonomibygnaden, Uppståndelsekapellet och Skogskrematoriet med dess tre kapell. Därutöver gjordes också en undersökning av landskapets mer fysiskt arkitektoniska

¹ Unescos världsarvskonvention antogs 1972 och syftar till att skydda värdefulla kultur- och naturarv runt om i världen. Länderna ansöker själva om att antas på listan och man förbinder sig därmed att ansvara för objektets autenticitet och underhåll. Om så inte sker eller om objektet t.ex. skadas i krig eller naturkatastrofer förs det upp på listan över världsarv i fara. Länder anslutna till världsarvskonventionen är skyldiga att respektera världsarvsobjekt i andra länder och att bidra ekonomiskt till vård av världsarv i länder med begränsade egna resurser.

beståndsdelar, d.v.s. murar, trappor, vattenkar m.m. En viss undersökning av markplaneringen utfördes även. Träd och övrig växtlighet liksom gravvårdar ingick inte i stadsmuseets inventering. I början av 1970-talet utvidgades begravningsplatsen söderut efter ritningar av arkitekt Jan Wahlman, och detta nya område har inte heller behandlats vid inventeringen.

Vid genomgången av byggnaderna inventerades fasaderna och rummen med syfte att, så långt som var möjligt, ange vad som var ursprungligt och vad som hade förändrats. Idealet var att kunna fastställa *när* och *hur* eventuella förändringar hade utförts, men i flera fall var sådana uppgifter omöjliga att spåra och man fick då nöja sig med att ange *att* en förändring skett. Sådana obefintliga uppgifter rörde särskilt det som inträffat från färdigställandet fram till slutet av 1960-talet. Därefter har material i dessa frågor sparats i högre grad, även om det finns luckor även här.

Vid redovisningen av inventeringen har varje kapell och landskapet med ekonomigården ägnats en egen, fristående rapport med inledning och bakgrund gemensam för alla. Rapporterna har sedan lagts upp så, att efter inledningen och bakgrunden beskrivs tillkomsten av den enskilda byggnaden och dess omedelbara omgivning. Därefter redovisas inventeringsprotokollet - eller -protokollen i de fall det finns anslutande byggnader - med ett stort antal foton, som förtydligar texten.² Sist i rapporten finns ett sammandrag av de kända förändringar byggnaden genomgått och därefter en lista på de ursprungliga entreprenörerna, leverantörerna och hantverkarna. Förutom ett historiskt intresse kan sådana uppgifter, om firman finns kvar, vara till hjälp, när en restaurering ska göras. Som bilagor har bifogats de ursprungliga arbetsbeskrivningarna.

Källor och litteratur

Tillkomsten av Skogskyrkogården i dess olika stadier är väldokumenterad både i fråga om ritningar och skriftliga handlingar.

Stockholms kyrkogårdsförvaltnings arkiv innehåller protokoll från kyrkogårdsnämndens alla möten, ett rikhaltigt ritningsmaterial på mikrofiche samt diverse handlingar rörande tillkomsten av byggnaderna och eventuella senare förändringar. De allra senaste restaureringarna och reparationerna är dock än så länge oarkiverade.

Stockholms fastighetskontor (nuvarande Stockholms gatu- och fastighetskontor) har lämnat en del av sitt arkivmaterial till Stockholms stadsarkiv och här finns handlingar rörande uppförandet av Skogskapellet, ekonomibyggnaden och Uppståndelsekapellet. På gatu- och fastighetskontoret förvaras dock fortfarande ett mindre antal ritningar rörande Skogskyrkogården.

Gunnar Asplunds och Sigurd Lewerentz privata efterlämnade ritningar förvaras i Arkitekturmuseets arkiv och där finns bl.a. en stor mängd som rör Skogskyrkogården. I arkivet ligger också en del av Asplunds korrespondens, som främst har samband med Skogskrematoriets uppförande.

Till alla byggnader på Skogskyrkogården finns de arbetsbeskrivningar bevarade, som bifogades de olika entreprenadkontrakten. Arbetsbeskrivningarna är till stor hjälp, när man försöker rekonstruera de ursprungliga materialen och utförandena, men man bör också vara medveten om att detaljer kan ha ändrats under arbetets gång utan att detta har lämnat skriftliga spår efter sig. Dessa beskrivningar förvaras bl.a. i kyrkogårdsförvaltningens arkiv, men några finns också i fastighetskontorets arkiv på stadsarkivet.

Den första uttömmande beskrivningen av Skogskyrkogården gjordes i en seminarieuppsats av Bengt O H Johansson vid Stockholms universitet 1961, men inte förrän drygt 30 år senare, 1994, kom nästa konstvetenskapliga monografi om platsen. Då publicerade den amerikanska arkitekten och konsthistorikern Caroline Constant boken *The Woodland cemetery: Toward a spiritual landscape*. Därutöver publicerade landskapsarkitekt Maria Westerdahl 1991 en studie av den för begravningsplatsen så väsentliga tallskogen: "*Tallum*" genom tiden. *Historik, mål och åtgärdsprogram för Skogskyrko-*

² När det gäller landskapet finns inga separata inventeringsprotokoll. Material o.dyl. beskrivs istället i den löpande texten, som tar upp tillkomsthistorien.

gårdens tallbestånd. Förutom dessa skrifter finns det också ett stort antal tidnings- och tidskriftsartiklar som behandlar Skogskyrkogården, bl.a. har Gunnar Asplund själv i facktidskrifterna *Arkitektur* och *Byggmästaren* redogjort för tillkomsten av Skogskapellet och Skogskrematoriet. För rapportens historik över de olika faserna i utvecklingen mot dagens begravningsplats har dessa texter spelat en stor roll, kanske främst Bengt O H Johanssons och Caroline Constants arbeten. Historiken bygger naturligtvis på egna arkivundersökningar, men nyss nämnda skrifter har underlättat arbetet och också kunnat bekräfta eller motsäga slutsatser och spekulationer.

BAKGRUND

När Stockholms kyrkogårdsnämnd 1914 utlyste en internationell arkitekttävling om ordnandet av Stockholms nya södra begravningsplats, gjorde man det med förhoppningen att området skulle få såväl estetiska som praktiska kvaliteter.³ En alldeles särskild tonvikt lades på de redan existerande terrängförhållandena och växtligheten. Inbjudan till tävlingen hörsammades av många, och vid tävlingstidens utgång i april 1915 hade 53 bidrag inkommit, varav några utländska.

Förstapriset, som tilldelades Gunnar Asplunds och Sigurd Lewerentz förslag "Tallum", motiverades av juryn bl.a. med: "Det i förslaget särskildt karaktäristiska är bibehållandet av områdets i sig själft säreget vackra egenskaper. /.../. Det sätt hvarpå utnyttjandet av grustagen skett utmärker sig genom naturligt enkelhet och genialt verkningsfull formgivning. Få omvandlingar av den naturliga växtligheten äro gjorda /.../." Prisenämnden förordade också att förstapristagarnas förslag skulle utföras i sina huvudlinjer, men viss kritik riktades bl.a. mot förslagets monotona karaktär; juryn önskade se en viss gallring av skogen för att åstadkomma friare fält och gläntor.⁴

I enlighet med tävlingsprogrammets föreskrifter innehöll "Tallum" ett huvudkapell med möjlighet till kremering, ett mindre kapell, en mönsterkyrkogård och en ceremoniplats samt andra inslag av mera praktisk natur, som ekonomilokaler, parkeringsplats och vägsystem.⁵ Huvudkapellet med bisättningsbodar var i Asplunds och Lewerentz första förslag förlagda till platsens nordvästra del för att ha goda förbindelser med en planerad lokalbana utmed begravningsplatsens västra gräns. Ett annat skäl till denna placering av huvudkapellet utgjordes av den befintliga grusås som löpte i nord-sydlig riktning strax väster om dagens huvudentré. Högst uppe på åsen kunde begravningsplatsens viktigaste byggnad få en framträdande plats. Den mindre kapellbyggnaden var förlagd till områdets södra del och tänktes ha en cirkelrund plan.

När tävlingen om den nya begravningsplatsen hade avgjorts till Asplunds och Lewerentz fördel, vidtog arbetet med att omsätta planerna i verkligheten. Karaktären av idé-tävling innebar, att det vinnande förslaget måste bearbetas, och de båda arkitekterna fick därför i juni 1915 i uppdrag av kyrkogårdsnämnden att senast den 1 februari 1916 inkomma med en omarbetad plan.⁶ Efter flera uppskov med tidpunkten lämnade arkitekterna den 4 december 1916 de nya planerna till kyrkogårdsnämnden och i maj 1917 godkändes de av stadsfullmäktige.⁷

1916 års plan följde i huvudsak "Tallum" men fick en något mera bearbetad karaktär. Arkitekterna tog naturligtvis fasta på kritiken av tävlingsförslaget och skapade flera öppna platser och utformade ett tydligare vägnät för att underlätta besökarnas orientering. Huvudkapellets placering på grusåsen i nordväst bibehölls och i nära anslutning till detta hade ytterligare ett kapell tillkommit, det s.k. Lilla kapellet. Nära begravningsplatsens sydliga gräns kvarstod det cirkelrunda kapellet från tävlingsförslaget, som tillsvidare gick under namnet Södra kapellet.

I slutet av september 1917 togs nästa viktiga steg för ett förverkligande av Asplunds och Lewerentz skogskyrkogård, när de av kyrkogårdsnämnden fick i uppdrag att utföra huvudritningar till det lilla kapellet (sedermera Skogskapellet), huvudentrén och en portvaxstuga. Inom loppet av tre år var kapellet uppfört och begravningsplatsen kunde invigas och tas i bruk. Ytterligare fem år senare hade huvudentrén mot Sockenvägen fått sin slutgiltiga form, en ekonomibygnad stod färdig söder om

³ Tävlingsprogrammet utgavs i tryckt form (se litteraturlista) och bör finnas bl.a. på Kungliga biblioteket, men till denna rapport har tävlingsprogrammet på tyska använts, vilket finns i Kyf:s arkiv, Kamrerarens dossiersamling, kapsel 13.

⁴ För en redogörelse av tävlingens utgång se Nils Blanck i Arkitektur 1915, s. 43-68.

⁵ Originalritningarna till "Tallum" förvaras i Kyf:s arkiv. Tyvärr gör sig planritningen över området inte i tryck och än mindre i stencilerad form. Den finns därför inte med i rapporten, men i Constants bok, s. 139, finns en hygglig, om än liten, reproduktion. Asplunds och Lewerentz beskrivning, som är skriven på planritningen, återges i sin helhet av Blanck i Arkitektur 1915, s. 61-68.

⁶ Kyrkogårdsnämndens protokoll förvaras på Kyf och alla följande hänvisningar till nämndbeslut hänför sig till dessa protokoll.

⁷ Ritning i Kyf:s arkiv, nr 03:90-0001.

Skogskapellet och ännu en kapellbyggnad hade uppförts inom området. Sedan följde några år, då planeringen av gravmarken tog mycket tid i anspråk, samtidigt som många förslag till förändringar och tilllägg gjordes vid ritborden utan att bli omedelbart förverkligade. I början av 1930-talet kom nästa period av intensivt arbete, när den stora kapell- och krematorieanläggningen började ta fastare form och landskapet strax innanför huvudentrén anlades. Med invigningen av Skogskrematoriet och dess tre kapell 1940 var de huvudsakliga önskemålen i tävlingsprogrammet från 1914 äntligen uppfyllda och det som skedde därefter var i stort sett tillägg och förändringar av praktiska skäl.

Fram till mitten av 30-talet, när samarbetet mellan de båda arkitekterna upphörde, fördelade de oftast uppgifterna mellan sig. Gunnar Asplund bar t.ex. ansvaret för Skogskapellet och ekonomigården medan Sigurd Lewerentz ritade Uppståndelsekapellet och bar huvudansvaret för landskapsgestaltningen. Lewerentz medverkan vid utformningen av Skogskyrkogården inskränktes dock kraftigt vid mitten av 30-talet genom beslut av kyrkogårdsnämnden. Hans vidare insatser rörde härefter några mindre uppdrag under 50- och 60-talen: ett par kompletterande byggnader vid Uppståndelsekapellet, en grind i begränsningsmuren samt utformningen av minneslunden, som var färdig 1961. De senast daterade ritningarna av Sigurd Lewerentz är från 1971 och rör tillägg till minneslunden. Gunnar Asplunds arbete med begravningsplatsen kom till en slutpunkt på hösten 1940, när han avled, bara ett par månader efter Skogskrematoriets invigning.

Utmärkande för arbetet med Skogskyrkogården är den mödosamma väg av uppdrag, förslagsritningar, omarbetningar och huvudritningar, som föregick varje byggnads uppförande och varje formgivning av naturen. Ritningarna omarbetades alltid flera gånger och de ursprungliga idéerna fick stryka på foten för nya. I denna process avspeglas de båda arkitekternas utveckling och förändrade syn på arkitekturen och dess former men också stadens tidvis begränsade ekonomiska resurser, som t.ex. medförde att uppförandet av huvudkapellet uppsköts under många år. Trots detta var kyrkogårdsnämnden fast besluten att genomföra projektet, och även om vissa inslag förenklades, blev det till sist en begravningsplats som präglas av Gunnar Asplunds och Sigurd Lewerentz förmåga att skapa en hel och för sitt syfte väl fungerande miljö.⁸

⁸ Tre större byggnader har under årens lopp tillkommit på Skogskyrkogården utan inblandning från Gunnar Asplund eller Sigurd Lewerentz. Dessa är en ekonomibygnad i kv. 11 som uppfördes 1970-71 efter ritningar av Jan Wahlman och ytterligare en ekonomibygnad i kv. 21, uppförd i början av 80-talet efter ritningar av Göran Bergquist. Dessa båda är inte inventerade. Vid Skogskapellet uppfördes 1967-71 en vänthallsbyggnad ritad av Jan Wahlman och denna ingår i inventeringen p.g.a. sitt nära samband med Skogskapellet. Därutöver har under årens lopp kompletterande arbeten och renoveringar av annat slag utförts av arkitekterna Jan Wahlman, Hans Asplund och Göran Bergquist.

BYGGNADSHISTORIK UPPSTÅNDELSEKAPELLET

I Gunnar Asplunds och Sigurd Lewerentz plan över begravningsplatsen från december 1916 ingick, förutom ett huvudkapell, det s.k. "Lilla Kapellet" (sedermera Skogskapellet) och ännu en kapellbyggnad, som man tillsvidare valde att kalla "Södra kapellet".

Så länge Skogskapellet var under uppförande 1919-1920, låg planerna på övriga kapellbyggnader nere, men i mars 1921 började kyrkogårdsnämnden planera för det södra kapellet, och i juni fick Asplund och Lewerentz uppdraget att utforma ritningar till kapell och en friliggande likbod. I början av juli presenterade Sigurd Lewerentz för kyrkogårdsnämnden de första skisserna till ett träkapell, men redan i slutet av augusti fick nämnden ta ställning till ett helt nytt förslag (se ritning).⁹

På ritningen från augusti var byggnaden placerad med sin huvudaxel i nord-sydlig riktning och kapellrummet utformades som en delvis kupoltäckt kvadrat med en katafalk i mitten. För att begravningsföljet inte skulle behöva återvända samma väg som det kom in uteslöt Lewerentz altaret. Enligt arkitektens önskan skulle kistan vid aktens början bäras in genom en nordlig portal och vid dess slut ut genom en sydlig för att symboliskt förstärka jordfästningsceremonins övergång till gravsättning.¹⁰

Kyrkogårdsnämnden såg sig dock tvungen att bordlägga ärendet, eftersom man inte var beredd att utan vidare acceptera ett kyrkorum utan altare, och följden blev att det aldrig uppfördes någon byggnad enligt dessa Lewerentz första förslag. Vidare planeringsarbeten på det nya kapellet vilade sedan till slutet av april 1922, då Gunnar Asplund och Sigurd Lewerentz fick ett förnyat uppdrag att utföra ritningar till kapell, bisättningsbod och väntrum.

Förutsättningarna hade nu ändrats något, eftersom kyrkogårdsnämnden istället för en enkel träbyggnad önskade se ett större kapell för att än en gång kunna skjuta på uppförandet av huvudkapellet. Ritningarna inkom till nämnden i slutet av augusti 1922 och ytterligare ritningar, som var något modifierade, gjordes av Lewerentz i september.¹¹

Kapellbyggnaden

Ritningarna från hösten 1922 är de första som överensstämmer väl med dagens byggnad (se ritning). Det långsträckta kapellet orienterades nu i öst-väst och försågs med en vinkelställd pelarförhall mot norr. Eftersom Lewerentz tvingades acceptera ett altare, måste han också avstå från den genomgående processionsföljd han hade önskat sig. Men för att ändå inte vara bunden till en enda in- och utgång förlade han ingångsporten till den monumentala pelarhallen i norr och utformade utgången som en mindre port mot väster.

Uppförandet av kapellet blev en ganska långdragen process. Kontraktet med huvudentreprenören, byggmästaren Gustaf Niklasson, undertecknades i oktober 1923, och byggnadsarbetena beräknades då vara färdiga till mitten av juni 1924.¹² Slutbesiktningen kunde dock inte utföras förrän i januari 1925, och i protokollet anges bl.a. en ständig brist på ritningar vara en av orsakerna.¹³ Vid den här tidpunkten var inredningsarbetena ännu inte färdiga och invigningen av Uppståndelsekapellet fick därför vänta till december 1925.¹⁴

⁹ Var dessa ritningar förvaras har p.g.a. tidsbrist inte kunnat kontrolleras. De är dock publicerade i Constant, s. 148.

¹⁰ Johansson, s. 38.

¹¹ Ritningarna från september i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 36.

¹² Kontrakt och arbetsbeskrivning från 24.10 1923 i Kyf:s arkiv, mapp III:812 a. Även i SSA, Fastighetskontorets arkiv F 2DC:74.

¹³ Besiktningsprotokoll i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74.

¹⁴ Att entreprenörer och hantverkare arbetade under tämligen oklara förhållanden framgår också av den arbetsbeskrivning som bifogades kontraktet med byggmästare Niklasson i oktober 1923 (se bil.). Flera av de

Interiör

Det slutgiltiga kapellrummet utgörs av en drygt 18 meter lång och 7 meter bred rumsvolym med en takhöjd av något mer än 11 meter. Golvets och väggarnas färg är helt hållen i vitt, medan taket är målat i vitt och blåsvart. Den enda övriga färgaccenten i den fasta inredningen utgörs av det rödbruna altaret. Ett stort fönster mot söder svarar för den enda naturliga ljuskällan och tillskottsbelysning kommer från tre ursprungliga taklampor och flera kandelabrar för stearinljus.

En mycket smal del av byggnadens västra kortsida är indelad i fyra våningar. I källarplanet finns bl.a. utrymmen som redan från början inrymde värmeanläggning, och på samma plan som kapellrummet inreddes ett litet rum för de sörjande. På våningen ovanför ställdes ett långsmalt rum i ordning för officianten och allra högst upp placerade Lewerentz orgel- och körläktaren. De fyra våningarna sammanbinds av en spiraltrappa i byggnadens nordvästra hörn.

Invändigt tycks de flesta rummens väggar ha finputsats och spacklats med marmorstick eller kalk för att få en hård yta som kunde slipas så att den liknade marmor.¹⁵ Avfärgningen gjordes sedan med vaxfärg.¹⁶ Av arbetsbeskrivningen för stuckarbeten på kapellet framgår att officiantens rum ursprungligen var tänkt att få en påkostad stuckdekorering i taket och ett golv av marmormosaik, vilket dock aldrig utfördes. Det fanns även planer på att orgelläktarens golv skulle utföras av cementmosaik, en detalj som inte heller den realiserades.

Exteriör

Kapellet uppfördes på betonggrund och murarnas stomme utgörs av tegel som utvändigt putsades. Den yttre avfärgningen gjordes av vattenlöst järnvitriol, kalk, dextrin och färgstoff.¹⁷ Putsen drogs på uppmaning av arkitekten, ända ner till marknivån, vilket att döma av slutbesiktningen i januari 1925 omgående orsakade fuktproblem.

Pelarförhallens kolonner och tympanongavel med sin skulpturgrupp utfördes av natursten, liksom förhallens fris, medan övriga fasaddetaljer tillverkades av stuck. En anmärkningsvärd detalj är pelarförhallens kapital, som är av tre, något varierande, former. Anledningen till olikheterna är okänd men är förmodligen ett önskemål från arkitekten, även om detta inte framgår av några bevarade ritningar.

Utformningen av pelarförhallens undertak laborerade Lewerentz med i flera ritningar och skisser.¹⁸ Ett sent förslag utgjordes av en koboltblå himmel beströdd med gula stjärnor, som förelades kyrkogårdsnämnden i april 1925. På nästa möte, i maj, godkändes ritningen och man beslutade, att dekoren skulle utföras i kalkfärg.¹⁹ Idag finns inga synliga spår efter en sådan dekor och av äldre foton att döma kom den aldrig till stånd, även om alla handlingar talar för det.

förutsättningar som beskrivs ändrades och nya ritningar presenterades kontinuerligt. Bl.a. ändrades altarets placering och utseende från att vara placerat mot kortväggen omgivet av ett skrank till att stå fritt med en baldakin över. Exteriört utslöts kristushuvud och fontänkar på norra väggen samt balkong och fontänkar på den södra.

¹⁵ Termen marmorinstuckspackling förekommer i några dokument. I boken "Stuckatörens liv och hantverk" av Domenico Inganni beskrivs teknikerna marmorin och marmorstick separat, båda tekniker för att ge en hård och glansig yta. I Lewerentz redogörelse i Arkitektur 1926 förefaller det som om de flesta invändiga väggytorna behandlats med någon form av kalk- eller stuckspackel och sedan avfärgats med vaxfärg. Möjligen har tekniken varierat något från rum till rum, men i rapporten används endast termen "marmorstick".

¹⁶ Arkitektur 1926, s. 238.

¹⁷ Arkitektur 1926, s. 238.

¹⁸ Se bl.a. ritning från 1924 (litt. 42) i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 36, och en snabbskiss från maj 1925 i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:91.

¹⁹ Ritningen är märkt litt. 147 och en blåkopia bifogades protokollet i april. Ett ej färglagt original finns i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 36. Vid sitt möte den 19.5 1925 meddelade KN, att byggnadsdelegerade hade godkänt takets utförande enligt litt. 47, vilket troligtvis är en felskrivning, eftersom ritningen är märkt litt. 147. På en odaterad sluträkning i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74, står angivet att Augusto Conte äger att få betalt för stuckbehandling av förhallens tak enl. delegerades beslut i maj 1925.

Yttertaken på kapellet, förhallen och södra väggens utskjutande fönster, liksom fönsterbleck, skulle ursprungligen täckas med galvaniserad plåt, men under arbetets gång ändrades materialet till kopparplåt.²⁰

Konstnärlig utsmyckning

Flera konstnärer anlätades för uppgifter i Uppståndelsekapellet. En av dem var skulptören Ivar Johnsson, som utförde tympanongavelns skulpturgrupp på pelarförhallen och altarets krucifix. I slutet av augusti 1924 sände kyrkogårdsnämnden en skrivelse till Eva Bonniers donationsnämnd för att be om medel att utföra en skulpturgrupp till kapellets gavel. I maj året därpå meddelades kyrkogårdsnämnden, att donationsnämnden hade beslutat köpa in en skulptur av Ivar Johnsson med den uppståndne Kristus. I samband med detta beslutade kyrkogårdsnämnden också, att den nya byggnaden skulle få namnet Uppståndelsekapellet.

På flera ritningar omges Kristusfiguren av två änglar och två soldater men i sin slutliga form reducerades dessa bifigurer till två knäböjande änglar (se ritning).²¹ Varken Sigurd Lewerentz eller Ivar Johnsson tycks ha varit helt tillfredsställda med detta utförande. De önskade se gruppen kompletterad så att hela fältet fylldes, men några ytterligare figurer kom aldrig på plats.²²

Konstnären Karl Dahlqvist utförde figurerna runt altarbaldakinens stuckfris. Ut mot kapellrummet framställs en scen ur Lukas evangelium, där Kristus uppväcker Jairus dotter från döden och säger: "Gråten icke; hon är icke död, hon sover." På baldakinens tre övriga sidor framställs ytterligare scener ur Jesu liv.

Bisättningsbyggnaden

När kyrkogårdsnämnden första gången började planera för kapellet på våren 1921, ingick också en friliggande bisättningsbod ovanför marknivå i önskemålen. Sitt slutgiltiga utseende med fem rum, taklanterner och en pelarförhall fick byggnaden i januari 1923 (se ritning). Då hade byggnadsdelegerade godkänt ritningar från 1922 men med krav bl.a. på att antalet rum skulle minska från sju till fem.²³ Ytterligare modifieringar av t.ex. kolonnernas utseende och den invändiga dekoren skedde sedan efter hand.

Byggnaden uppfördes med murar av tegel och tak över förhallen av betong. De tjugo kolonnerna göts av betong och försågs med kapital av stuck. I Arkitektur 1926 skriver Lewerentz, att pelarförhallens puts utfördes likadant som de invändiga väggarna i kapellet, d.v.s. överdrogs med tunn stuck eller kalk. Detta verkar dock endast ha berört fem stora, rektangulära fält i förhallens undertak, vilket har framgått vid en restaurering 1995. Utvändigt avfärgades stucken med oljefärg. Ytermurarna putsades och färgades i enlighet med utförandet på kapellet.

Som framgår av äldre fotografier försågs utsidan av bjälklaget över förhallens kolonner ursprungligen med ett cirkelornament över varje kolonn, förmodligen utfört i puts.²⁴ Dessa detaljer är idag försvunna.

På ritningarna från 1922 är pelarförhallens tak täckt med plåt, medan taket över bisättningsrummen är torvtäckt. Detta blev också det slutliga utförandet, men torven förorsakade en del fuktproblem och byttes mot plåt efter tio år.²⁵

²⁰ KN:s protokoll 29.2 1924.

²¹ Fasadritningar i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 36.

²² Arkitektur 1926, s. 234.

²³ KN:s protokoll 26.1 1923. Ritningar utan datum i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 36.

²⁴ Foto bl.a. i fotopärm i Kyf:s arkiv. Bilden är tagen av Axel Malmström, troligen på 20-talet, och man kan svagt urskilja cirklarna.

Marmorgolvet i pelarförhallen kom troligen inte på plats förrän 1932, eftersom kyrkogårdsnämnden i maj detta år antar ett anbud på arbetet. Hur golvet såg ut dessförinnan är oklart, men det är möjligt att där fanns ett tidigare stengolv, som av någon anledning måste bytas ut efter tio år.

Av arbetsbeskrivning och ritningar framgår det att bisättningsrummen invändigt skulle få en påkostad dekor med både stuckaturarbeten och dekorationsmålningar, men i utfört skick blev dessa arbeten förenklade (se ritning). Alla utrymmen har genomgått mer eller mindre genomgripande förändringar och det finns få synliga spår efter den ursprungliga decorationen. Räkenskaper från maj 1926 anger dock, att bodarna hade gjutna och slipade cementmosaikgolv på en yta av 137 m², vilket är det ungefärliga måttet för bodarnas totala golvyta.²⁶ En odaterad ritning av Lewerentz till golvbårder i bodarna bekräftas också av ett foto i Arkitektur 1926 (se ritning).²⁷

Att väggarna verkligen försågs med dekorativa målningar framgår av nyligen gjorda undersökningar, där delar av bårder strax under taket har skrapats fram. Troligen har dessa bårder målats på en yta av marmorstuck som färgats i en dov rödbrun kulör. Som kontrast förefaller taken, och vindfängen ha överdragits med en ljust gulaktig stuck.

Varje bisättningsrum försågs med en fyrkantig lanternin för insläpp av dagsljus. Även dessa var ljust gula som taken, och runt öppningarnas nedre kanter löpte en tandsnittsfris av gips. För det artificiella ljuset tjänstgjorde i varje rum två vägglampor med uppåtvända kupor av vitt glas.²⁸

Väntrumsbyggnaden

En separat byggnad för väntande begravningsgäster ingick i planerna från hösten 1922. På ritningar från september 1922 utformades vänthallen med en kvadratisk plan men senare samma år ändrades ytterkonturen till den halvcirkelform byggnaden har idag.²⁹ De klassiserande inslagen var från början starka med bl.a. framförställda kolonner, men dessa attribut försvann efter hand till förmån för en nästan helt slät fasadutformning med ett långsmalt fönster utefter hela framsidan.

Taktäckningen utgjordes från början av torv, vilket bl.a. framgår av några äldre foton.³⁰ Idag täcks taket av kopparplåt.

Invändigt gjordes golvet av mönstrad cementmosaik och väggarna pryddes med en målad jonisk bård. Runt väggarna löpte väggfasta bänkar, enligt handlingarna av cementstuck och, liksom den övriga inredningen, utförda av stuckatören Augusto Conte (se ritning).³¹

Övriga byggnader

Det fanns till att börja med långt gångna planer på att låta uppföra en separat toalettbyggnad utanför kapellgårdens mur, och Lewerentz levererade flera ritningar till denna byggnad.³² Ritningarna godkändes av kyrkogårdsnämnden i december 1923, men inte förrän ett drygt år senare antogs anbud på uppförandet.³³ Huruvida byggnaden uppfördes är högst tveksamt, men på en karta över Skogskyrkogården,

²⁵ I div. räkenskaper står under hela byggnadstiden, och även därefter, en summa upptagen för torv till tak, se t.ex. KN, protokoll 27.1 1926, bil. 57. Se också KN:s protokoll 27.4 1935.

²⁶ SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74.

²⁷ Ritning i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 36.

²⁸ Se bild i Arkitektur, s. 240 och ritningar i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 37.

²⁹ Ritningar från 1922 i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 36. De senare ritningarna är utan datum.

³⁰ Dessa foton utgörs av glasplåtar av okänd ålder och förvaras i Kyf:s arkiv.

³¹ Bänkarna av cementstuck nämns i KN:s protokoll 27.11 1925. Av detta framgår dock inte klart om det är ett anbud eller en räkning från Conte som godkänns.

³² Ritningar i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 36.

³³ Anbud antas av KN 27.3 1925. Arbetsbeskrivning och blåkopior finns bilagda protokollet.

tryckt 1935, finns ett "kabinett" och en "pissuar" utmärkta strax utanför muren mot öster. Möjligen var detta ett provisorium och inte den byggnad som Lewerentz ritade 1923-25.

1952 gjorde Lewerentz ritningar till två ytterligare byggnader, som skulle komplettera dem som redan fanns runt Uppståndelsekapellet, men uppförandet drog ut på tiden och Lewerentz gjorde flera förslag, innan de slutligen stod färdiga 1961.³⁴ Väster om bisättningsbodarna uppfördes en byggnad med två rum för svepning och visning och intill väntrummet byggdes utrymmen för toaletter och ett vaktrum. Båda utformades på ett liknande sätt med oputsade tegelmurar både ut- och invändigt, koppartak och klinkergolv. Toalett- och vaktrumsbyggnaden byggdes om 1975 efter ritningar av arkitekt Jan Wahlman.³⁵

Kapellgården och kvarter 19

Av en ritning från 1922 över murpartier vid Uppståndelsekapellet framgår bl.a., att Lewerentz hade föreställt sig en markerad och relativt påkostad gårdsentré från öster. Utformad som en rundel inskriven i murarnas kvadrat skulle den invändigt putsas med stuck och dekoreras med klassiserande motiv.³⁶ På en plan från hösten 1923 kvarstår denna entré, men i sitt färdiga skick förenklades den betydligt och utfördes endast som en genombrytning av den låga muren.³⁷

På samma ritning, från 1923, ligger huvudentrén till kapellgården och Uppståndelsekapellets förhall som en slutpunkt på Sju brunnars stig, som börjar vid viloplatsen uppe på Almhöjden i Skogskyrkogårdens nordliga del. Almhöjden blev inte färdig förrän på 30-talet men perspektivet från höjden mot kapellet stod fast, även om stigen aldrig försågs med några brunnar.

De fyra plintarna, som delar infarten till Uppståndelsekapellet i två gångbanor och en körväg, godkändes av kyrkogårdsnämnden i juni 1925 och utfördes av Augusto Conte. De ursprungligen något upphöjda och stenkantade gångbanorna planades på 70-talet ut till samma nivå som körbanan. Conte utförde även de låga murarna, som dels inhägnar förplatsen till kapellet, dels knyter ihop de olika byggnaderna som ligger där. Murarna var ursprungligen täckta med plattor av cementmosaik, men dessa har senare bytts ut mot kopparplåt.³⁸

Väster om kapellbyggnaden i rak linje med porten, genom vilken kistan med den avlidne bars ut, förlade Lewerentz ett nedsänkt gravplatsområde omgärdat av gräsbevuxna slänter. På en ritning från 1923 har han ritat in gjutna murar på var sida om trappan, men nedgången till gravfältet utfördes inte i enlighet med denna.³⁹ Idag har trappan, som leder dit ner, steg av vit marmor och kantas av en enkel handledare av järn.

Tre fält inom kvarter 19 anlades efter Lewerentz ritningar som gravplatser efter mer traditionell modell än annars är vanligt inom Skogskyrkogården. En ritning från oktober 1921 visar fyrkantiga fält med vinkelrätt korsande gångvägar ungefär såsom det är utfört idag. Där gångvägarna korsades hade Lewerentz intentionen att placera brunnar, men detta förefaller att ha ändrats till de åttkantiga gjutjärnskar, som de två östra fälten är försedda med.⁴⁰

En nedsänkt gång i nord-sydlig riktning skiljer gravfälten åt. I gångens sydligaste del, i gränsen mellan kvarteren 19 och 25, planerades under många år en viadukt för att förbinda de båda kvarteren. Uppdraget att utforma viadukten gick till Sigurd Lewerentz i augusti 1923, men inte förrän nio år senare, 1932, kom viadukten med sin bro till stånd. Det ursprungligen föreslagna utseendet med broräcke av balusterdockor förenklades till ett odekorerat järnräcke, insatt mellan putsade och kopparplåtstäckta

³⁴ Ritningar i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 37.

³⁵ Kyf:s arkiv, nr 03:22-2038 och 03:22-2039.

³⁶ Ritning i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 37.

³⁷ Ritningen bifogad som blåkopia, bil. 630, till KN:s protokoll 3.10 1923.

³⁸ "Massberäkningar å arbeten vid Uppståndelsekapellet..." från 28.5 1926 i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74.

³⁹ Ritning i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 36.

⁴⁰ Karen tillhör en standardtyp från 20-talet och finns även på andra begravningsplatser.

betongmurar.⁴¹ Lewerentz hade också ritat på trappor, som från brons båda sidor skulle leda ner till den nedsänkta gången, men dessa utfördes aldrig.

Strax intill kapellets kolonnportik står en klassiserande dricksfontän av brunmålat järn. Den finns med på flera av Lewerentz ritningar till Uppståndelsekapellet, men placeringen varierar något; på några är den placerad inuti förhallen och på senare ritningar har den fått sin slutliga plats. Dricksfontänen ritades av Gunnar Asplund, och han gjorde flera förslag som behandlades av kyrkogårdsnämnden, innan man i juni 1924 beslutade sig för att beställa ett antal fontäner från Näfveqvarns bruk.⁴²

⁴¹ Ritningar i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 38.

⁴² En blåkopia finns som bilaga 244 till KN:s protokoll 28.3 1924.

INVENTERINGS PROTOKOLL

Dörrar mellan olika utrymmen beskrivs endast en gång och då i allmänhet i det rum, mot vilket dörren slår. Detta gäller även ytterdörrar, några öppnas utåt och beskrivs då i exteriören, andra öppnas inåt och beskrivs i respektive rum.

Under rubriken Inventarier beskrivs sådant som står löst eller lätt kan flyttas eller bytas ut, inventarier och andra föremål av mera permanent karaktär beskrivs under Övrigt.

Rumsnumreringen härrör från en upprustningsplan, som utfördes av fastighetskontoret 1981.

I rapporten bifogas arbetsbeskrivningarna på byggnadsarbetet från 24 oktober 1923, på stuck- och mosaikarbeten från 28 oktober 1924, på smidesarbeten från 9 augusti 1924, på stenarbeten från 20 maj och 8 juli 1924 och på målningsarbeten från 15 oktober 1924.⁴³ Därtill har bifogats arbetsbeskrivningar från 1931, 1969 och 1970 rörande upprustnings- och ombyggnadsåtgärder samt beskrivning från juni/juli 1959 på obduktions- och svepningsbyggnad respektive toalettbyggnad. För att inventeringsprotokollet inte ska bli för otympligt finns i texten endast hänvisningar till arbetsbeskrivningarna, när det ursprungliga utförandet inte är uppenbart eller följer traditionella dåtida metoder.⁴⁴ Det bör dock poängteras att arbetsbeskrivningen är en osäker källa till det ursprungliga utseendet, eftersom ändringar kan ha gjorts i efterhand, utan att anges i handlingarna.

UPPSTÅNDELSEKAPELLET

Interiör

Rum 01: städskrub, ursprungligen toalett.

Golv: Sekundär plastmatta, troligen från 1970.

Sockel: Sekundär plastlist.

Väggar: Puts, målad med sekundär, vit färg, troligen latexfärg från 1970.⁴⁵ Ursprungligen troligen gulaktig marmorstuck.⁴⁶

Tak: Puts, målad med sekundär, vit färg, troligen latexfärg från 1970. Ursprungligen troligen lika som väggarna.

Dörrar: Ursprunglig, rundad enkeldörr av plåt med karmar av järn, mot trapphuset. Målad med sekundär färg, troligen lackfärg från 1970. Ursprungliga mässingshandtag och nytt lås men det gamla sitter kvar.

Övrigt: Sekundär hyll- och diskbänksinredning.

⁴³ Dessa finns i SSA, Fastighetskontorets arkiv F 2DC:74 och F 2DC:91.

⁴⁴ Man bör dock ha i minnet att Lewerentz arbetsmetoder, där många beslut ändrades på plats alltefter byggandets framskridande, gör arbetsbeskrivningarna opålitliga.

⁴⁵ Arbetsbeskrivning från 23.2 1970 i Kyf:s arkiv, mapp III:89. För alla följande arbeten från 1970 hänvisas till denna. En kopia har bifogats rapporten.

⁴⁶ Framgår av skrapprov. Se vidare not 15.

Rum 02: två rum: pannrum och tidigare kolrum.

- Golv: Gråmålad betong. Enligt arbetsbeskrivningen ursprungligen obehandlad.
- Väggar: Betong, målad med sekundär färg. Ursprungligen troligen kalkslammad.⁴⁷ Dörrsmynnen hade ursprungligen troligen vitaktig marmorstuck.⁴⁸
- Tak: Betong, målad med sekundär färg. Ursprungligen troligen kalkslammat (se not 47).
- Dörrar: Ursprunglig, rundad enkeldörr av plåt med karmar av järn, mot trapphuset. Mot trapphuset målad troligen med lackfärg från 1970. Mot pannrummet sekundär färg av okänd ålder. Ursprungligt mässingshandtag och lås.
- Fönster: Mot söder ett ursprungligt, inåtgående med gråmålade, släta karmar och bågar. Troligen ursprunglig färg.
- Övrigt: Sekundär varmluftsanläggning.
I kolrummet finns öppningen till det ursprungliga kolintaget kvar men täcks idag av en skiva.

Rum 10: vindfång.

- Golv: Ursprunglig, slipad, vit marmor.
Ursprungliga skenor av gulmetall för de västra kopparportarna.
- Väggar: Målade med sekundär färg, troligen lackfärg från 1970. Ursprungligen vitaktig marmorstuck (se not 48).
- Tak: Målat med sekundär färg, troligen lackfärg från 1970. Ursprungligen vitaktig marmorstuck (se not 48).
- Dörrar: Mot väster en ursprunglig port av koppar med ursprungliga handtag, nyckelhålsskylt och lås.
Rundad, ursprunglig enkeldörr av plåt med karmar av järn, mot trapphuset. Målad med sekundär färg, troligen lackfärg från 1970. Ursprungligt mässingshandtag och uppställningshake av järn.

Rum 11: officiantrum, ursprungligen "Rum för sörjande".

- Golv: Ursprunglig vit och svart, mönsterlagd marmormosaik.
- Väggar: Puts, målad med sekundär färg. Ursprungligen vitaktig marmorstuck (se not 15). Inklädda med grågrön sammet enligt ursprungligt utförande.⁴⁹ Tyget utbytt.

⁴⁷ "Massaberäkningar å arbeten vid Uppståndelsekapellet..." från 28.5 1926 i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74.

⁴⁸ Framgår av skrapprov.

⁴⁹ Se Arkitektur 1926, s. 234.

- Tak: Inklätt med grågrön sammet enligt ursprungligt utförande. Tyget utbytt. Cirkelrund öppning med indirekt infallande dagsljus enligt ursprungligt utförande. Dold elektrisk belysning. Ursprunglig pärlstav av stuck högst upp runt kanten. Trumman av stuck och målad med troligen ursprunglig, grå färg. Antydan till himmelsmålning rakt upp, eventuellt ursprunglig.
- Dörrar: Öppning utan dörr mot rum 10 med ursprungliga, refflade karmar av gråvitmålat trä. Eventuellt ommålade 1970. Mot rum 11 finns möjligen den ursprungliga färgen kvar.
- Inventarier: Sekundärt, gråmålat träbord.
Sekundär klädhängare.
- Övrigt: Sekundär, enkel vask av rostfritt stål i en eventuellt ursprunglig, fyrkantig nisch mot väster.
Sekundärt värmeelement.

Rum 12: kapellrum.

- Golv: Ursprunglig, vit marmormosaik lagd i mönster.
Ursprungligt postament för altaret, av vit marmor lagd i mönster.
Sekundära varmluftsventiler utefter golvets långsidor.
- Väggar: Puts, överdragen med ursprunglig, vitaktig marmorstuck.⁵⁰
Kortväggen mot väster är gråvitmålad, troligen 1970 med lackfärg. Ursprungligen likadan som övriga väggar.
- Tak: Ursprungligt, plant och vitmålat brädtak med synliga, vitmålade takbjälkar.
Bräddaket täckt med ursprunglig, dekorationsmålad väv i indigo och vitt. Troligen ej ommålat.
- Fönster: Ett ursprungligt, tredelat av stuck mot söder. Dubbla glas. Rutorna är tvådelade och troligen insatta i träbågar. Ej öppningsbart. Buret av fyra volutkonsoler av stuck.
- Inventarier: Ett stort antal ursprungliga stolar med svartmålad järnstomme och sits och rygg av svart kanvas.
Två ursprungliga, sjuarmade altarljusstakar av koppar.
Två ursprungliga, låga, gråmålade trätaburetter, ursprungligen med rottingflätning, nu ersatt med träskiva.
Ursprungligt sandfat av koppar. Ursprunglig skyffel av svartmålat järn med omålat trähandtag.
Ursprungligt knäfall av svartmålat järn med dyna av brun sammet. Ursprungligen dyna av läder.
Enkel, vitmålad trätavla för psalmnummer. Enkelt utformad, löst stående träpall med två steg till tavlan. Båda troligen från 1931.⁵¹
Två höga, trearmade ljusstakar av svartmålat järn från 1961.⁵²

⁵⁰ Väggarna i kapellrummet trol. rengjorda, slipade och impregnerade 1961 av Firma Augusto Conte, anbud i Kyf:s arkiv, III:89. Se även not 15.

⁵¹ Ritningar i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 37.

⁵² Ritning i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 37.

Modernt psalmboksställ av omålat trä på järnstativ med hjul.
Bruna sammetsdraperier framför norra portalen. Ålder okänd.
Modern altarduk av silke och lin i guld och beige.
Ljussläckare och -tändare av trä och mässing. Ålder okänd.

Övrigt: Tre ursprungliga takarmaturer. Skålformade, släta kupor av vitt glas. Ursprunglig upphängningsanordning av snörmakeriarbete.
Ursprungligt altare av stucköverdragen och rödbrunmålad cement. Troligen ommålat i ursprunglig nyans.
Ursprunglig altarbaldakin av stuck.
Ursprungligt altarkrucifix av svart och vit marmor med Kristusfigur av silver.
Ursprunglig katafalk av ornerad och slipad, vit italiensk marmor.

Rum 13: spiraltrappa.

Golv: Steg av beige konststen enligt ursprungligt utförande. Sekundär plastmatta på källarplanet. Ursprungligen eventuellt med enkel, målad kantbård (färgrester kan skönjas, jfr även arbetsbeskrivningen s. 9).

Väggar: Puts, målad med sekundär, vit och grå färg, delvis troligen latexfärg från 1970. Ursprungligen troligen marmorstuck eller kalkspackel (se not 15).

Tak: Trappkuporna: Puts, målad med sekundär, vit och grå färg, delvis troligen latexfärg från 1970. Ursprungligen stuck- eller kalköverdragna (se not 15).

Fönster: Tre ursprungliga, rektangulära med relativt finmaskig blyspröjs (se även exteriören). Ej öppningsbara. Fönstret i trappan till källaren avskapat nertill.
Två ursprungliga, smala fönsterspringor ovanför ytterdörren.

Övrigt: Ursprunglig ledstång av svartmålat järn med mässingsknoppar i ändarna (en knapp saknas utanför officiantrummet). Från entrédörren och uppåt lindad med lackerat skinn.⁵³
Tre ursprungliga vägglampor av vitmetall med kupor av vitt glas (den ena saknar sin kupa).
Sekundärt värmeelement i ursprunglig nisch vid nergång till källaren.

Rum 20: personalrum, ursprungligen "Officiantens rum".

Golv: Sekundär plastmatta. Ursprunglig golvbeläggning osäker.
Innanför dörren ett ursprungligt, brett tröskelplan av vit marmor.

Sockel: Sekundär plastlist.

⁵³ I arbetsbeskrivningen fr. 1970 nämns "lindning" av ledstången. Vid detta tillfälle togs lindningen på stången till källaren bort, medan mellan övriga våningar lindningen lagades och ströks med "klarlack eller annan lämplig torkande olja".

- Väggar: Puts, målad med sekundär, gul färg. Ursprungligen marmorstuck i en "dämpad violett färg".⁵⁴ Ommålning troligen 1970 med lackfärg. Senaste ommålningen 1993 med plastfärg.⁵⁵
Djup, putsad fönsternisch mot söder, målad med sekundär, vit färg. Ommålning samtidigt som väggarna.
I nedre sydvästra hörnet en liten, kvadratisk nisch. Ålder och funktion okänd, eventuellt ursprunglig.
- Tak: Tunnvälvt, putsat och målat med sekundär, vit färg. Ommålning troligen 1970 med lackfärg. Senaste ommålningen 1993 med plastfärg.⁵⁶
- Dörrar: Ursprunglig, rundad enkeldörr av plåt med karmar av järn, mot trapphuset. Mot trapphuset målad med sekundär, gråvit färg, troligen lackfärg från 1970. Mot rummet sekundär, gul färg, troligen plastfärg från 1993. Ursprungliga mässingshandtag och lås.
Mot öster två mindre, ursprungliga dörrar målade i samma färg som väggen. Ramstycken av järn med fyllningar av plåt. Karmar av järn. Allt är idag övermålat. Ursprungliga handtag av mässing i båda.
- Fönster: Ett ursprungligt, smårutat, ej öppningsbart mot söder. Ursprunglig utåtgående väd-ringsruta med ursprungligt låsvred av mässing. Karmar och bågar av trä målade med sekundär, vit färg. Ommålning troligen 1970 med lackfärg.
- Inventarier: Två kolonnljusstakar av vit marmor med mässingsbeslag och en askkopp med skål av facettslipat glas, vilande på trefot av gulmetall. Tillhör ursprungsinredningen.⁵⁷
Krucifix av silverplåt. Tillhör troligen ursprungsinredningen.
Ett halvcirkelformat bord med stativ av svartmålad järnplåt och skiva av alabaster.
Små lejonmaskaroner av mässing. Ursprungligen gjort för "Rum för sörjande".⁵⁸
En kvadratisk, omålad träpall, gjord för Skogskrematoriet 1940.⁵⁹ I övrigt moderna möbler.
- Övrigt: Ursprunglig nisch med lucka av plåt mot öster. Målad med sekundär, vit färg. Bakom luckan öppning mot kapellrummet. Nischen inramad av klassiserande tempelgavel av stuck, målad med sekundär, vit plastfärg.
Ursprunglig, förgylld och vitmålad kornisch av trä. Ursprunglig gardinkappa av guld-brun sammet med frans (utsliten).
Skåpinredningar bakom dörrarna mot öster: den norra har två eventuellt ursprungliga klädstänger av mässingsplåt. Bakom den södra finns två ursprungliga plåtluckor med litet handtag och en ursprunglig spegel med oprofilerad järnram och slipat spegelglas. I övrigt sekundär hyllinredning. Ursprungligen använt som tvättutrymme.
Sekundärt el-element.
Sekundärt handfat med vattenberedare, värmeskåp och modern armatur.

⁵⁴ Arkitektur 1926, s. 234.

⁵⁵ Oarkiverat material hos Kyf.

⁵⁶ Oarkiverat material hos Kyf.

⁵⁷ Framgår av foto i Arkitektur 1921, s. 239. Se även handlingar i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:91 ang. inköp av div. antikviteter till Uppståndelsekapellet.

⁵⁸ Ritning bl.a. i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 37.

⁵⁹ Ritning i AM:s arkiv, Asplunds samling, fichenr 25/233R.

Rum 30: orgel- och körläktare.

- Golv: Sekundär plastmatta. Ursprunglig golvbeläggning osäker, eventuellt som i trapphuset (se arbetsbeskrivningen s. 9).
- Väggar: Mot kapellrummet tre stora öppningar. Väggarna med ursprunglig, vitaktig marmorstuck. Trapphuset, som skjuter in i rummet, likadant behandlat. Övriga väggar målade med sekundär, vit färg på den ursprungliga marmorstucken (framgår av omålat parti bakom orgeln). Djup, putsad fönsternisch mot söder, målad med sekundär, vit färg.
- Tak: Putsat och dekorationsmålat i indigo och vitt. Samma mönster som i kapellrummet. Troligen ej ommålat. Ursprunglig lucka till vinden ovanför orgeln.
- Dörrar: Ursprunglig enkeldörr av plåt mot trapphuset. Karmar av järn. Målad med sekundär, gråvit färg. Nytt lås och handtag.
- Fönster: Ursprungligt, rektangulärt och liggande mot söder. Småspröjsat. Karmar och bågar målade med grå färg, troligen ursprunglig. Grågrön färg i smal kant runt rutorna, troligen ursprunglig. Ursprunglig, utåtgående vädringsruta i fönstrets västra del med ursprungligt låsvred.
- Övrigt: Två ursprungliga vägglampor av vitmetall. Den ena saknar sin vita glob av glas. Sekundär orgel. Sekundärt el-element.

Exteriör

- Sockel: Cementputs enligt ursprunglig anvisning. Sockeln är ej utstockad.⁶⁰
- Väggar: Sekundär kalkputs. Ursprungligen troligen kalkputs.⁶¹ Ursprungligen avfärgad med kalk, dextrin, järnvitriol och färgstoff.⁶² Gavelfält mot öster och väster troligen av stuck. I fältet mot öster även palmettornament troligen av stuck. Gesimser under takfoten troligen av stuck. För vindfångets väggar, se under "Övrigt" nedan.
- Dörrar: En hög, ursprunglig port av koppar mot norr (i pelarförhallen). Ursprungliga handtag, nyckelhålsskylt och lås. Ursprunglig omfattning av kalksten. Se även vindfånget under "Övrigt" nedan.

⁶⁰ Se brev från Gustaf Améen till KN 29.1 1925, bilagt protokoll 30.1 1925, bilaga O. Enligt detta slopades på Lewerentz uppmaning försatsgjutningen och sockeln cementputsades i samband med den övriga fasadbehandlingen. Detta förorsakade dock ganska omgående fuktproblem. En kopia har bifogats rapporten.

⁶¹ I arbetsbeskrivningen står kalkputs, men jfr not 60; Améens brev är något oklart och det kan tolkas som om murarna putsats med cementbruk.

⁶² Se Arkitektur 1926, s. 238.

Fönster: Tre ursprungliga trappfönster mot norr (i pelarförhallen) med "spröjsar" av kolmårdsmarmor och puts (se även rum 13).
Tre ursprungliga, småspröjsade fönster mot söder med bågar och spröjsar av trä.
Ett ursprungligt fönster mot söder med tempelgavelmotiv av puts. Tre lufter med gallerverk av järn. Tempelgaveln har ett tak av ursprunglig, brunmålad träpanel, täckt av kopparplåt enligt ursprungligt utförande.

Tak: Koppertak på undertak av brunmålad träpanel enligt ursprungligt utförande.

Övrigt: Mot söder ett ursprungligt ljusschakt till pannrummet med överbyggnad av puts, täckt av kopparplåt.

I marken, strax söder om västra entrén, ett ursprungligt men igenmurat kolintag.

Pelarförhall: Golv av ursprunglig kalksten och delvis kullersten. Lagt med förhöjning mot mitten enligt ursprungligt utförande. Tolv ursprungliga kolonner med skaft och kapital av Ignabergakalksten, baserna av gotländsk kalksten. Undertak av putsad betong, troligen ursprungligt utförande.⁶³ Gavelparti med skulpturgrupp, listverk och lejonmaskaroner av Ignabergakalksten.

Vindfång: Golv av ursprungliga, vita marmorplattor. Putsade väggar och tak, målade med sekundär, grå färg, troligen lackfärg från 1970. Troligen ursprungliga hörnjärn. Ursprunglig järnkarm till bronsporten. Ursprunglig, rundad enkeldörr av plåt till trapphuset. Målad med sekundär, grå färg, troligen lackfärg från 1970. Ursprungligt titthål och sekundärt lås. Ovanför dörren ursprungligt plåtparti med två fönsterspringor. Målat med sekundär färg.

⁶³ Se not 19 med tillhörande löptext.

BISÄTTNINGSBYGGNADEN

Interiör

Rum 10: vindfång.

Golv: Betonggolv från 1931.⁶⁴ Ursprungligen troligen cementmosaik.⁶⁵

Väggar: Puts, målad med sekundär färg. Ursprungligen gulaktig marmorstuck på sidoväggarna.⁶⁶ Ny vägg mot rum 11 1931.

Tak: Puts, målad med sekundär färg. Ursprungligen eventuellt lika väggarna.

Dörrar: Ursprunglig port av galvaniserad plåt. Eventuellt avkapad nertill 1931. Målad med sekundär färg, troligen från 1969. Nytt lås och sekundära dörrknoppar. Pardörr från 1931 av trä mot rum 11. Målad med sekundär, grå färg.⁶⁷

Övrigt: Ursprungliga, inbyggda skåp mot väster och öster med ursprungliga plåtdörrar. Målade i samma färg som väggen.

Rum 11: kylrum, ursprungligen bisättningsrum.

Golv: Betonggolv från 1931. Ursprungligen troligen cementmosaik (se not 65).

Väggar: Puts, målad med sekundär färg. Ursprunglig färg troligen rödbrun med svart bård under taket.⁶⁸ Östra väggen isolerades och ny vägg mot rum 12 uppfördes 1931. Väggar putsades samtidigt med kalkbruk och målades i då befintlig, rödbrun färg.

Tak: Puts, målad med sekundär färg. Ursprungligen troligen gulaktig marmorstuck.⁶⁹ Omputsning med kalkbruk och kalkfärg 1931. Samtidigt igensattes den ursprungliga lanterninen.

Dörrar: Enkeldörr från 1931 av trä mot rum 12. Målad med sekundär, grå färg (se not 67).

⁶⁴ Arbetsbeskrivning från 16.3 1931 i Kyf:s arkiv, mapp III 812:e. För alla följande arbeten från 1931 hänvisas till denna. En kopia har bifogats rapporten.

⁶⁵ En sluträkning från 26.3 1925 anger att byggmästaren Niklasson är berättigad att få ersättning för merkostnader för "golv och steg av cementmosaik i likbodarna". I KN:s protokoll från 30.10 1925 antas anbud från målaren Algot Andersson på dekorerings av väggar och golv i bisättningsbodarna. Av ett foto i Arkitektur 1926, s. 240, framgår att bisättningsrummets golv försågs med en bård utefter väggarna. Huruvida denna var målad eller av cementmosaik är oklart. Se även not 26 och 27 med tillhörande löptext.

⁶⁶ Framgår av skrapprov. För en säker bedömning av väggarnas och takens ursprungsfärg krävs en noggrannare undersökning av varje rum än vad som här har varit möjligt.

⁶⁷ Ursprunglig färg eventuellt rödbrun på båda sidor. I arbetsbeskrivningen står dock svart mot vindfånget och vitt mot rum 11.

⁶⁸ Färg och bård syns tydligt i ventilationstrumman mot väster. Ett senare färglager är något brunare och saknar bård, detta är troligen från 1969. Under den ursprungliga färgen finns gulaktig marmorstuck som kanske var ett prov eller fungerade som underlag till den rödbruna färgen. På en bild i Arkitektur 1926, s. 240, förefaller det som om väggarna hade en mörk färg.

⁶⁹ Framgår av skrapprov i rum 17.

Övrigt: En ursprunglig järnlucka i nedre sydvästra hörnet.
På båda långväggarna hållare av järn för britsar från 1931. Ursprungligen svartmålade.
Sekundärt kylaggregat av ålderdomlig modell i taket, eventuellt från 1945.⁷⁰
En ventilationslucka av trä från 1931 i övre nordöstra hörnet.

Rum 12: kylrum, ursprungligen del av bisättningsrum.

Golv: Betonggolv från 1931. Ursprungligen troligen cementmosaik (se not 65).

Väggar: Puts, målad med sekundär färg. Inga spår efter ursprunglig färg eftersom väggarna isolerades 1931. Samtidigt putsades de med cementblandat kalkbruk och kalkfärgades.

Tak: Puts, målad med sekundär färg. Putsades med cementblandat kalkbruk och kalkfärgades 1931.

Övrigt: På båda långväggarna uppfällbara hållare av järn för britsar från 1931. Ursprungligen svartmålade.
Kylaggregat som i rum 11.
Två ventilationsluckor av trä från 1931, en mot öster, en mot norr.

Rum 13: vindfång.

Golv: Betonggolv från 1931. Ursprungligen troligen cementmosaik (se not 65).

Väggar: Puts, målad med sekundär färg. Ursprungligen gulaktig marmorstick på sidoväggarna (se not 66). Ny vägg mot rum 14 1931.

Tak: Puts, målad med sekundär färg. Ursprungligen eventuellt lika väggarna.

Dörrar: Ursprunglig port av galvaniserad plåt. Eventuellt avkapad nertill 1931. Målad med sekundär färg, troligen från 1969. Nytt lås och sekundära dörrknoppar.
Pardörr från 1931 mot rum 14. Målad med sekundär, grå färg (se not 67).

Övrigt: Ursprungligt, inbyggt skåp mot väster med ursprunglig plåtdörr. Målad i samma färg som väggen.

Rum 14: kylrum, ursprungligen bisättningsrum.

Golv: Betonggolv från 1931. Ursprungligen troligen cementmosaik (se not 65).

Väggar: Puts, målad med sekundär färg. Ursprunglig färg troligen rödbrun med bård under taket. Västra väggen isolerades och ny vägg mot rum 15 uppfördes 1931. Väggarna putsades samtidigt med kalkbruk och målades i då befintlig, rödbrun färg.

⁷⁰ Enligt KN:s protokoll 4.9 1945 skulle kylmaskineriet bytas ut.

Tak: Puts, målad med sekundär färg. Ursprungligen troligen gulaktig marmorstuck (se not 68). Putsades med kalkbruk och kalkfärgades 1931. Samtidigt igensattes den ursprungliga lanterninen.

Övrigt: På båda långväggarna hållare av järn för britsar från 1931. Ursprungligen svartmålade. Två ventilationsluckor av trä från 1931, en i nedre sydöstra hörnet, en i övre nordvästra.

Rum 15: rum för kylaggregat, ursprungligen del av bisättningsrum.

Golv: Betonggolv från 1931. Ursprungligen troligen cementmosaik (se not 65).

Väggar: Puts, målad med sekundär färg. Ursprunglig färg troligen rödbrun med svart bård under taket.⁷¹ Putsades med kalkbruk och kalkfärgades 1931.

Tak: Puts, målad med sekundär färg. Ursprungligen troligen gulaktig marmorstuck (se not 68).

Dörrar: Sekundär enkeldörr av trä från 1931 mot rum 14. Målad med sekundär, grå färg (se not 67).

Övrigt: Aggregat till kylanläggningen.

Rum 16: bisättningsrum.

Golv: Betonggolv, troligen från 1969. Ursprungligen troligen cementmosaik (se not 65).

Väggar: Puts, målad med sekundär färg, troligen från 1969. Ursprunglig färg rödbrun med svart bård under taket.⁷²
I vindfånget ursprungligen gulaktig marmorstuck (se not 66).

Tak: Puts, målad med sekundär färg, troligen från 1969. Ursprungligen troligen gulaktig marmorstuck (se not 69).
Ett ursprungligt ljusschakt till takfönstret, prytt med tandsnittsdekor av gips runt om. Putsat och målat med samma färg som taket.

Dörrar: Ursprunglig port av galvaniserad plåt. Målad med sekundär färg, troligen från 1969. Nytt lås och sekundära dörrknoppar.
Ursprungliga, men övermålade järnskoningar på sidorna om vindfångets öppning mot rummet, ursprungligen svartmålade.⁷³

⁷¹ Färg och bård syns tydligt i ventilationstrumman mot väster. På kortväggen under den rödbruna färgen gulaktig marmorstuck.

⁷² Färgprov framskrapade mars 1995. Ett senare färglager är något brunare och saknar bård.

⁷³ Här har de innerdörrar av järn suttit som omnämns i arbetsbeskrivningen. Togs bort 1969.

Fönster: Ursprungligt, kvadratisk takfönster med fyra rutor i brunmålade järnramar. Ramar och glas eventuellt utbytta. Fyra ursprungliga fönsterluckor av målad järnplåt. Yttre, vinklat takfönster med sex rutor i brunmålade järnramar och med trådglas.

Övrigt: Ursprungligt, väggfast skåp med ursprunglig plåtdörr t.v. om ingången. Målat med samma färg som väggarna.
Liten, ursprunglig järnlucka nere vid golvet t.v. om ingången.

Rum 17: blomsterrum.

Golv: Betonggolv, troligen från 1969. Ursprungligen troligen cementmosaik (se not 65).

Väggar: Puts, målad med sekundär färg, troligen från 1969. Ursprunglig färg rödbrun med blågrå eller eventuellt brun bård under taket.⁷⁴
I vindfånget ursprungligen gulvit marmorstick (se not 66).

Tak: Puts, målad med sekundär färg, troligen från 1969. Ursprungligen troligen gulaktig marmorstick.⁷⁵
Ett ursprungligt ljusschakt till takfönstret prytt med tandsnittsdekor av gips runt om. Putsat och målat med samma färg som taket.

Dörrar: Ursprunglig port av galvaniserad plåt. Målad med sekundär färg, troligen från 1969. Nytt lås och sekundära dörrknoppar.
Ursprungliga, men övermålade järnskoningar på sidorna om vindfångets öppning mot rummet, ursprungligen svartmålade (se not 73).

Fönster: Ursprungligt, kvadratisk takfönster med fyra rutor i brunmålade järnramar. Ramar och glas eventuellt utbytta. Fyra ursprungliga fönsterluckor av målad järnplåt. Yttre, vinklat takfönster med sex rutor i brunmålade järnramar och med trådglas. Eventuellt sekundärt ventilationsgaller.

Övrigt: Ursprungligt, väggfast skåp med ursprunglig plåtdörr t.v. om ingången. Målat med samma färg som väggarna.
Ursprunglig plåtlucka i nedre sydöstra hörnet.

Rum 18: dekorationsrum.

Golv: Betonggolv, troligen från 1969. Ursprungligen troligen cementmosaik (se not 65).

Väggar: Puts, målad med sekundär färg, troligen från 1969. Ursprunglig färg rödbrun med svart bård under taket.⁷⁶
I vindfånget ursprungligen gulvit marmorstick (se not 66).

⁷⁴ Färgprov framskrapat mars 1995. Ev. var den äldsta bården brun men målades senare blågrå.

⁷⁵ Framgår av skrapprov.

⁷⁶ Färgprover framskrapade mars 1995. Ett senare färglager är något brunare och saknar bård.

- Tak: Puts, målad med sekundär färg, troligen från 1969. Ursprungligen troligen gulaktig marmorstuck (se not 69).
Ett ursprungligt ljusschakt till takfönstret prytt med tandsnittsdekor av gips runt om. Putsat och målat med samma färg som taket.
- Dörrar: Ursprunglig port av galvaniserad plåt. Målad med sekundär färg, troligen från 1969. Nytt lås och troligen dörrknoppar.
Ursprungliga, men övermålade järnskoningar på sidorna om vindfångets öppning mot rummet, ursprungligen svartmålade (se not 73).
- Fönster: Ursprungligt, kvadratisk takfönster med fyra rutor i brunmålade järnramar. Ramar och glas eventuellt utbytta. Fyra ursprungliga fönsterluckor av målad järnplåt. Yttre, vinklat takfönster med sex rutor i brunmålade järnramar och med trådglas.
- Övrigt: Ursprungligt, väggfast skåp t.v. om ingången. Den ursprungliga plåtdörren saknas. Hyllinredning av gråmålat trä.

Exteriör

Rum 19: pelarförhall.

- Golv: Slipade marmorplattor, troligen inlagda 1932.⁷⁷
- Väggar: Se "Övrig exteriör".
- Tak: Undertaket under restaurering. Ursprungligen med gulaktig marmorstuck i fyrkantiga fält och däremellan balkar av puts.
Under takfoten balk av sekundärt cementbruk runt förhallen. Ursprungliga cirkelornament på balken borthuggna, troligen omkring 1960.⁷⁸
Yttertak av kopparplåt, omlagd 1994.
- Övrigt: 20 kolonner av betong med kapitäl av stuck. Skaften ursprungligen troligen målade med svart silikatfärg.⁷⁹

Övrig exteriör

- Väggar: Under restaurering. All puts knackas ner. Omputsning med kalkbruk och kalkfärgsmålning. Ursprungligen avfärgade med en lösning av järnvitriol, kalk, dextrin och färgstoff.⁸⁰

⁷⁷ KN:s protokoll 31.5 1932: KN antog anbud från byggmästare E Rundlöf på marmorgolv till bisättningsbodarnas förhall. Vid samma möte antogs också Rundlöfs anbud på omputsning av pelarna.

⁷⁸ Se kostnadsberäkning på arbeten som bilaga 1112 till KN:s protokoll 15.9 1959.

⁷⁹ Muntlig uppgift av Sven Olof Hjorth, 29.5 1995.

Tak: Kopparplåt, omlagd 1994.
Ursprungligen torvtak men utbytt mot koppartak troligen 1935 (se not 25).

Övrigt: Nya hängrännor och stuprör av koppar 1994.

⁸⁰ Arkitektur 1926, s. 238.

VÄNTRUMSBYGGNADEN

Interiör

Rum 10: väntrum.

Golv: Ursprunglig, mönsterlagd, svart och vit cementmosaik.
Ursprunglig tröskelsten av vit marmor.

Väggar: Puts, målad med sekundär plastfärg från 1989.⁸¹ Enligt arbetsbeskrivningen ursprungligen marmorstuck.
Ursprunglig, brunmålad bård med triglyfer och metoper längs med den rundade väggen, renoverad 1989.

Tak: Puts, målad med sekundär plastfärg från 1989. Enligt arbetsbeskrivningen ursprungligen marmorstuck.

Fönster: Se exteriören.

Inventarier: Ett antal stolar med ramar av svartmålat järn och sitsar av svart kanvas. Tillhör kapellrummet.
Troligen ursprungligt bord med skiva av svart kalksten.

Övrigt: Ursprunglig, golvfast lykta av järn med lampglob av vitt glas (globen ej ursprunglig).
Målad med sekundär färg.
Väggfast bänk av lackerat trä från 1962. Ursprungligen troligen bänk av cementstuck utefter den rundade väggen (se not 31).

Exteriör

Väggar: Putsade och kalkfärgade. 1989 knackades all puts ned och väggarna putsades om med kalkbruk Special och avfärgades med kalkfärg.

Tak: Sekundärt koppartak. 1989: ny spont och underlagspapp och ny kopparplåt enligt då befintligt utförande. Ursprungligen yttertak av torv (se not 30).

Dörrar: Enkeldörr från början av 60-talet av glas och tjärstruket trä. Ursprungligen pardörr utförd som det ursprungliga fönsterpartiet (se interiören).

Fönster: Sekundärt glasparti från början av 60-talet med glas i tjärstruken träbåge.⁸² Ursprungligen ett glasparti utefter hela väggen med sex rutor och pardörr med krysstag.

Övrigt: Vattenkastare av koppar. Ny koppar men troligen efter ursprunglig modell.

⁸¹ Oarkiverat material hos Kyf.

⁸² Ritningar till dessa förändringar i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 37.

TOALETT- OCH VAKTRUMSBYGGNADEN

Interiör

Rum 1: personalrum.

- Golv: Brun plastmatta, troligen sekundär.
- Sockel: Lackerat trä.
- Väggar: Tegel mot söder, övriga väggar av sekundär plywood.
- Tak: Lättbetong målad med vit plastfärg.
- Dörrar: Enkeldörr av omålat trä mot personaltoalett.
- Fönster: Fönsterparti med bågar och karmar av tjärat trä.
- Övrigt: Sekundär inredning till kokvrå.

Rum 2: personaltoalett.

- Golv: Brun plastmatta, troligen sekundär.
- Väggar: Tegel.
- Tak: Lättbetong målad med vit plastfärg.
- Övrigt: Toalettinredning.

Rum 4: herrtoalett.

- Golv: Brun plastmatta, troligen sekundär.
- Väggar: Tegel och sekundär plywood.
- Tak: Lättbetong målad med vit plastfärg.
- Övrigt: Skärm till toalettbåset av rödbrunmålat järn.
Toalettinredning.

Rum 5: damtoalett.

- Golv: Brun plastmatta, troligen sekundär.

- Väggar: Tegel.
- Tak: Lättbetong målad med vit plastfärg.
- Övrigt: Skärm för toalettåset av rödbrunmålat järn.
Toalettinredning.

Exteriör

- Väggar: Oputsat tegel i mörkgrått cementbruk.
- Tak: Plåt. Ursprungligen kopparplåt.
- Dörrar: Tre enkeldörrar av tjärat trä och trådglas. På insidan klädda med trälaminat. Ursprungliga skyltar av mässing: D respektive H samt symboler för damer respektive herrar. Ursprungliga lås av mässing. Dörrarna renoverade 1991.

OBDUKTIONS- OCH SVEPNINGSBYGGNADEN

Interiör

Rum 10: förråd

Golv: Betong.

Väggar: Vitmålat tegel.

Tak: Lättbetong.

Dörrar: Enkeldörr av omålat trä mot rum 11.

Rum 11: svepning.

Golv: Klinker.

Väggar: Rött tegel.

Tak: Lättbetong.

Övrigt: Tvättställ, vask, vattenberedare.

Rum 12: visning.

Golv: Klinker.

Väggar: Rött tegel.

Tak: Lättbetong.

Övrigt: Eventuellt två ursprungliga väggarmaturer av plywood.

Exteriör

Väggar: Rött tegel.

Tak: Plåt.

Dörrar: Två ytterdörrar av tjärstruket trä.

KAPELLGÅRDEN OCH KVARTER 19

Runt kapellgården ursprungliga betongmurar, täckta med sekundär kopparplåt. Ursprungligen täckta med plattor av cementmosaik. Idag är murarna kalkputsade, men ursprungligen var de putsade med cementbruk.⁸³

I infarten skiljs kör- och gångbanor åt av sekundära strängar av gråsten. Ursprungligen upphöjda, grusade gångbanor med kantsten.

Ursprunglig dricksfontän av järn vid kapellets portik, målad med sekundär färg. Utförd efter ritning av Gunnar Asplund.

Tre ursprungliga gatlyktor av gjutjärn utanför kapellet och bisättningsbyggnaden. Målade med sekundär färg. Sekundära ljusglober, av äldre foton framgår att dessa ursprungligen var utformade som grunda skålar.

Trappa med steg av marmor från 1932. Leder ner till gravfältet väster om kapellet. T.h. nedanför trappan eventuellt ursprunglig kvartersskylt av svartmålad galvaniserad plåt.⁸⁴ Mot norr trappa av gråsten med sekundär ledstång av grönmålat järn.

Två ursprungliga, åttkantiga gjutjärnskar sydväst om kapellet. Målade med sekundär färg. Kären är inte specialritade utan är av en standardmodell och finns även på andra begravningsplatser.

Längst i söder, i gränsen mellan kvarteren 19 och 25 en viadukt från 1932 med bro av omålad betong och räcke av svartmålat järn. Utförd efter ritning av Sigurd Lewerentz.

⁸³ "Massaberäkningar å arbeten vid Uppståndelsekapellet..." från 28.5 1926 i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74.

⁸⁴ Denna typ av skyltar finns inom hela området. Ritning från april 1921 i Kyf:s arkiv, nr 03:60-0012.

KÄNDA FÖRÄNDRINGAR OCH UNDERHÅLLSARBETEN

Dokumentationen av förändringar och renoveringsarbeten har antingen varit bristfällig eller har inte arkiverats, eftersom kompletta uppgifter inte finns att tillgå.⁸⁵

- 1926 Läktarväggen mot kapellrummet gjordes om. Väggarna var ursprungligen indelade i tre vadderade och vävspända fält av samma utförande som i taket men utfördes nu som övriga kapellväggar.⁸⁶
- 1931 Ombyggnad av de två östra bisättningsrummen till kylrum, då mellanväggar sattes upp, långväggarna isolerades, nya innerdörrar tillverkades, lanterninerna sattes igen och väggar och tak putsades och målades om med kalkbruk och kalkfärg i då befintlig, rödbrun kulör. Samtidigt göts betonggolvet över de ursprungliga cementmosaikgolven.⁸⁷
- 1932 Troligen nytt marmorgolv i bisättningsrummens förhall samt omputsning av kolonnerna.⁸⁸
- 1935 Bisättningsrummens torvtak byttes ut mot kopparplåt.⁸⁹
- ca 1960 Viss renovering av väntrum och bisättningsrummens förhall. Till väntrummet nytt glasparti med fönster och dörr, ny bänk och ommålning invändigt samt omputsning av fasad. På bisättningsrummens förhall knackades troligen cirkelornamenten ovanför pelarna ner och balken putsades om.⁹⁰
- 1962 Värmeanläggningen byttes ut och i kapellrummet placerades två element i vinkel ut från de båda långväggarna. Till dessa ritade Sigurd Lewerentz elementskydd av tegel och cement, som stod som två skärmar i kapellrummet.⁹¹ Elementen med sina skydd togs bort på 80-talet och ersattes av flera golvöppningar för varmluft längs långsidorna.
- 1969 Renovering av bisättningsrummen, då resterande innerdörrar togs bort, nya betonggolvet göts i rum 16, 17 och 18 och tak, väggar och dörrar målades om.⁹²
- 1970 Renovering av kapellbyggnaden då kapellets västvägg, rum 01, 10, 13 och 20 samt plåtdörrarna mot trapphuset målades om med latex- och lackfärg. Utvändigt målades vindfånget mot väster om.⁹³

⁸⁵ Kyrkogårdsnämndens årsberättelse för 1944 nämner renoveringar och förbättringar på kapellet och bisättningslokalerna, men inte vad som gjordes.

⁸⁶ Anbud från A Conte på arbetet i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74 och i Kyf:s arkiv, mapp III:812d.

⁸⁷ Arbetsbeskrivning från 16.3 1931 och målningsbeskrivning från 2.4 1931 i Kyf:s arkiv, mapp III 812:e. En kopia har bifogats rapporten.

⁸⁸ KN:s protokoll 31.5 1932.

⁸⁹ KN:s protokoll 27.4 1935.

⁹⁰ Kostnadsberäkning som bilaga 1112 till KN:s protokoll 15.9 1959.

⁹¹ Ritning från maj 1962 i AM:s arkiv, Lewerentz samling, mapp 36.

⁹² Arbetsbeskrivning från 11.6 1969 i Kyf:s arkiv, mapp III:89. En kopia har bifogats rapporten.

⁹³ Arbetsbeskrivning från 23.2 1970 i Kyf:s arkiv, mapp III:89. En kopia har bifogats rapporten.

- 1976 Infarten till kapellområdet gjordes om. De ursprungliga trottoarerna togs bort och gång- och körbana lades i samma nivå, åtskilda av stensträngar.⁹⁴
- 1982 Renovering av kapellet, bl.a. installerades luftburen värme. Elementskydden i kapellrummet från 1962 togs bort.⁹⁵
- 1989 Renovering av väntrummet då yttre puts knackades ner och omputsning skedde med kalkbruk och kalkfärg. Nytt koppartak. Invändig ommålning med plastfärg och renovering av ursprunglig, målad bård.⁹⁶
- 1993 Ommålning av väggar och tak i kapellets rum 20 med plastfärg.
- 1994 Nytt koppartak över bisättningsrummen med förhall.
- 1995 Nedknackning av all utvändig puts på bisättningsrummen. Omputsning med kalkbruk.

⁹⁴ Kyrkogårdsnämndens årsberättelse för 1976.

⁹⁵ Kyrkogårdsnämndens verksamhetsberättelse för 1982.

⁹⁶ Dessa och senare renoveringsarbeten som oarkiverat material hos Kyf.

ENTREPRENÖRER, HANTVERKARE OCH KONSTNÄRER

Kyrkogårdsförvaltningen skrev kontrakt med följande firmor och privatpersoner på byggnadsarbeten och inventarier.⁹⁷

Byggmästare Gustaf Niklasson: huvudentreprenör.⁹⁸ Övertogs sedermera av grosshandlare Bengt Lindroth.

Aktiebolaget Beskow & Co, Stockholm: entreprenörer för vatten- och avloppsledn. för kapell, väntrum och bisättningsrum.⁹⁹

Hugo Theorell: entreprenör för värmeledning.

Stuckatör Augusto Conte, Stockholm: entreprenör för stuck- och dekorationsarbeten samt golvmosaik i kapell, väntrum och bisättningsrum. Även vissa betongarbeten på förhallen.¹⁰⁰ Avfärgning av kapellets yttermurar. Även utfört gårdsentréns plintar och murar. Ändringsarbeten på läktarväggen enl. ritn. 30.6 1926. Förefaller också ha rengjort, slipat och impregnerat kapellets stuckväggar 1961.

Målarmästare Algot Andersson: takmålningar till kapellrum och läktare samt dekorerings av väggar i bisättningsrummen.

AB Ignaberga Kalksten: entreprenörer för kalkstensarbeten på kapellets förhall: kolonnskäft och kaptäl, överliggare, listverk och gavelparti.¹⁰¹

P. Palms stenhuggeri, Värtan: entreprenör för leverans och uppsättning av kolonnbaserna i kapellets förhall.¹⁰² Tre fönstergaller av kolmårdsmarmor mot norr. Golvplan av italiensk marmor i rum 10, 20, yttre entrén mot väster och i väntrummet.

Andersson & Libergs Kassaskåpsfabrik, Stockholm: entreprenörer för leverans och uppsättn. av två par portar, fem dörrar och ett fönsterparti i kapellet och ett fönsterparti m. dörr i väntrummet.¹⁰³ Lås från samma firma.

August Andersson: förgylld kornisch i officiantens rum, nuv. personalrum.

AB Svenska möbelfabrikerna: div. möbler, bl.a. fyra taburetter med rottingflätning och möblerna till officiantens rum, nuv. personalrum. De flesta möblerna finns kvar men förvaras inte i Uppståndelsekapellet.

Konstsmeden K Petrelius: kapellrummets stolar och knäfall av järn samt det lilla bord till "Rum för sörjande" som för tillfället förvaras i rum 20.

⁹⁷ Kontrakt och ordererkännanden finns till största delen i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74 och F 2DC:91, något finns också i Kyf:s arkiv. Denna förteckning är inte komplett bl.a. beroende på oklarheter i kontrakten. Man bör också ha i minnet att vissa arbeten inte utfördes och att förändringar kan ha skett under senare tid.

⁹⁸ Kontrakt från 24.10 1923 i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74.

⁹⁹ Kontrakt från 2.5 1924 i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74.

¹⁰⁰ Kontrakt från 28.10 1924 i SSA; Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74.

¹⁰¹ Kontrakt från 27.5 1924 i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74.

¹⁰² Kontrakt från 17.7 1924 i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74.

¹⁰³ Kontrakt från 3.9 1924 i SSA, Fastighetskontorets arkiv, F 2DC:74.

NK: 3 amplar med matta glasskålar och snörmakeriupphängning.

AB Skandinaviska Orgel- och Pianofabriken: orgelverk. Orgeln senare utbytt.

Luth & Rosén: kamin. Troligen den till rum 20. Finns ej kvar i kapellet.

AB Arvid Böhlmarks lampfabrik: 5 väggarmar (oklart vilka).

Sven Jesperssons möbelarkitektfirma och snickeriverkstäder, Stockholm: fönster av furu.

Licium: bokdyna till altaret. Finns ej kvar i kapellet.

Knut Nyström: lejonhuvuden till förhallens fris.

Skulptör Ivar Johnsson: altarkrucifix och förhallens skulpturgrupp.

Skulptör Karl Dahlqvist: altarbaldakinens figurfris.